

Türk Nefroloji Derneği ve Dünya Böbrek Günü

Turkish Society of Nephrology and World Kidney Day

Dünya Böbrek Günü (DBG), 2006 yılından beri ilerleyici Böbrek Hastalıkları ve özellikle bunların sonucunda ortaya çıkan Kronik Böbrek Yetmezliği (KBY) hakkında Dünya kamuoyunu aydınlatmak ve bilinçlendirmek amacıyla Uluslararası Nefroloji Derneği (ISN) ve Uluslararası Böbrek Vakıfları Federasyonu (IFKF) öncülüğünde 90'ı aşkın ülkede kutlanmaktadır (Bk. World Kidney Day web sitesi: www.worldkidneyday.org).

Türkiye'de 40 yıldır bilimsel anlamda Nefroloji'nin amiral gemisi olarak faaliyet gösteren Türk Nefroloji Derneği (TND) de, 2006'dan beri her yıl düzenlediği çeşitli etkinlikler ve bilimsel çalışmalarla DBG konusunda Türkiye genelinde üzerine düşen görevi yapmaktadır. Çeşitli basın toplantıları, ulusal ve yerel televizyon kanallarında röportaj ve konuşmalar, gazetelerde yayınlanan çok sayıda haberler, basın bültenleri ve röportajlar, bilimsel ve eğitimsel toplantı ve paneller, TND patentli "çalışkan böbrek®" animasyon filmi vb. şekilde çeşitlenen bu aktiviteler TND web sitesinde (www.tsn.org.tr) Dünya Böbrek Günü Başlığı altında 2006 yılından başlayarak her bir yıl için ayrı ayrı ve detaylı olarak yer almaktadır.

DBG'de TND önderliğinde kamuoyu ile paylaşılan ve biz hekimlerin de sürekli akılda tutmamız gereken önemli bilgi ve mesajlar şunlardır:

1. Böbrekleri kalıcı olarak bozan hastalıklar sonucu gelişen Kronik Böbrek Yetersizliği (KBY) görülme sıklığı Dünya genelinde ve ülkemizde büyük bir hızla, adeta epidemiy boyutlarında artmaktadır. Ülkemizde bugün KBY'nin ileri evresinde olup diyaliz veya böbrek nakli ile yaşayan 60.000'i aşkın insan vardır (1).
2. KBY'nin en iyi ve en ucuz tedavisi olan Böbrek Nakli, yeterli sayıda uygun verici

bulunamaması nedeniyle ihtiyacı olan hastaların ancak % 13'e yakın çok küçük bir azınlığına yapılabilmektedir (1).

3. Son dönem KBY'li hastaların % 87'lik çoğunluğu ise, çok pahalı bir tedavi olan diyaliz tedavisi ile yaşatılmak zorunda kalmaktadır (1).
4. Ülkemizde 900'ü aşkın faal Diyaliz Merkezinde (1) Diyaliz ihtiyacı olan herkese Diyaliz hizmeti verilebilmektedir. Ancak, Diyaliz tedavisindeki hastaların Devlet bütçesine maliyeti de bugünkü hasta sayıları ile yaklaşık bir buçuk milyar doları bulmaktadır (2,3).
5. KBY görülme sıklığındaki yıllık %12 mertebesindeki artış nedeniyle diyalizdeki hasta sayısı da önümüzdeki 6 yıl içinde 110.000'e yaklaşacak ve bütçe yükü de 2,5-3 milyar doları bulacaktır (1, 2, 3).
6. KBY'yi sıklığındaki bu artış doğrudan doğruya gelişen toplumlarda ve ülkemizde başıboş, kontrolsüz kalmış şeker hastalığı ve hipertansiyondaki artış ile ilgilidir. Nitekim son yıllarda diyalize girmekte olan hastaların % 32,5'u şeker hastasıdır; % 27'si ise hipertansiyonludur (1).
7. Oysa şeker hastalığı ve hipertansiyon erken yakalanır ve iyi tedavi edilirse bunların böbrekleri bozması da mümkün olmayacaktır. Yani, diyaliz ihtiyacı olan KBY'li hasta sayısı kendiliğinden %50'ye varan oranlarda azalacaktır!
8. Aynı şekilde KBY'ye neden olan başka birçok böbrek hastalığı da bugün erken yakalanırlarsa, tamamen iyileştirilebilmekte, ya da ilerlemeleri yavaşlatılıp durdurulabilmektedir.
9. Bu bilgilerin ışığında alınması gereken mesajlar şudur:

Kamil SERDENGEÇTİ

Türk Nefroloji Derneği Önceki Başkanı
Turkish Society of Nephrology Vice
President

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi, İç Hastalıkları AD.,
Nefroloji BD.
34098, Cerrahpaşa-İstanbul, Türkiye

Yazışma Adresi:

Kamil SERDENGEÇTİ

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi, İç Hastalıkları AD.,
34098, Cerrahpaşa-İstanbul, Türkiye
Tel : +90 212 414 30 00
Faks : +90 212 632 00 50
E-posta : kserden@superonline.com

- a) Toplum ve hekimleri öncelikle şeker hastalığı ve hipertansiyon konusunda bilinçlendirmek, bunların erken yakalanması ve doğru tedavi edilmesini, ve kontrol altında tutulmasını sağlamak şarttır.
- b) Bundan sonra da, toplumu ve hekimleri genel olarak böbrek hastalıkları hakkında bilinçlendirmek ve ilerleyici böbrek hastalıklarının erken yakalanıp doğru tedavi edilmelerini, kontrol altında tutulmalarını sağlamak şarttır!
- c) Bu da ancak, kapsamlı bir Kronik Böbrek Yetersizliği Önleme Programını Sağlık Bakanlığı'nın da katılımıyla ülke genelinde bir an önce hayata geçirilmesi ile mümkündür.

TND'nin DBG ile ilgili yukarıda özetlenen ve dünyadaki birçok ulusal nefroloji derneği ile benzer yöndeki süregelen kamuoyu bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının dışında, DBG'nin esas amacına yani uzun vadede KBY'nin hiç değilse diabet ve hipertansiyonla ilişkili bölümünün prevansiyonuna yönelik çalışmalarına gelince; bunlar dünyada başka hiçbir ulusal veya uluslararası nefroloji derneğinin henüz teşebbüs dahi edemediği ve TND'yi bu açıdan dünyada ayrıcalıklı kılan çalışmalardır ve kanımca övünçle zikredilmeleri gerekir:

1. CREDIT çalışması: Sağlık Bakanlığı ve TÜBİTAK onay ve desteğiyle gerçekleştirilen Türkiye'de KBY prevalansının ve boyutlarının saptanması ile ilgili bu çalışma, KBY konusunda dünyada bugüne kadar yapılmış en geniş ve kapsamlı kitle taramasıdır ve yakında yayınlanacak olan sonuçlarının dünyada büyük yankı uyandıracığı kesindir (4).
2. Ulusal Böbrek Yetmezliği Önleme Programı: CREDIT çalışması sonuçları doğrultusunda bir izlem ve kayıt sistemi ile ulusal kılavuz ve hastalık tanı paneli geliştirilmesi, birinci basamak hekimlerin eğitimine yönelik modalitelerin

geliştirilmesi ve hekimler ile toplumun farkındalık düzeyinin artırılmasına yönelik modalitelerin belirlenmesini amaçlamaktadır (5). Şimdiden Sağlık Bakanlığının tam desteğini almış ve projesi TÜBİTAK tarafından onaylanmak üzere olan bu program da, yine bildiğimiz kadarıyla dünyada devlet ve hükümetin tam desteğiyle uygulamaya konulacak tam kapsamlı ilk Ulusal KBY Önleme Programı olacaktır.

Özetle, DBG ile ilgili olarak TND yalnız kamuoyunu KBY ve önlenmesi konusunda bilgilendirecek ve bilinçlendirecek çalışma ve faaliyetlerle sınırlı kalmamış; dünyada bu konuda bugüne kadarki en önemli ilki gerçekleştirerek bir ulusal devleti, o ülkenin epidemiyolojik tarama sonuçlarına dayalı KBY önleme programının oluşturulması ve uygulanmasına tam ve somut destek vermeye ikna eden ve bu programı fiilen başlatacak olan ilk ulusal nefroloji derneği sıfatını da hak etmiştir.

KAYNAKLAR

1. Serdengeçti K, Süleymanlar G, Altıparmak MR, Seyahi N Türkiye'de Nefroloji - Diyaliz ve Transplantasyon (Registry of the Nephrology Dialysis and Transplantation in Turkey). (Registry-2008), Türk Nefroloji Derneği Yayınları, İstanbul, 2009
2. Ereğ E, Sever MS, Akoglu E, Sariyar M, Bozfakioğlu S, Apaydın S, Ataman R, Sarsmaz N, Altıparmak MR, Seyahi N, Serdengeçti K: Cost of renal replacement therapy in Turkey. Nephrology (Carlton) 2004; 9 (1): 33-38
3. Utaş C: Diyaliz Uygulamalarında Maliyet Analizi. Türk Nefroloji Diyaliz ve Transplantasyon Dergisi 2007; 2-Ek:73-76
4. Süleymanlar G: CREDIT Çalışması: Kronik Böbrek Hastalığı üzerine Epidemiyolojik bir Araştırma. Renaliz Gazetesi 2009; 10 (34): 4-6.
5. Süleymanlar G, Özdemir O: Ulusal Böbrek Yetmezliği Önleme Programı: Türkiye'de Böbrek Yetmezliğini Önlemek İçin Hekimlerde Eğitim Etkinliğinin Araştırılması ve Risk Faktörlerine Göre İzlem ve Kayıt Sistemi Geliştirilmesi. Türkiye Klinikleri J Int Med Sci 2007; 3(38):100-109